

LEXECON	Răspuns
<p>Datele oficiale ale țării indică că în anul 2021 Republica Moldova (malul drept) a consumat 1,2 miliarde metri cubi gaze naturale, ce reprezintă cel mai mare consum anual din ultimii zece ani, care maximum atingea nivelul anual de 1,1 mlrd.m³, adică cu 100 mln m³ mai puțin decât a fost consumat în anul 2020. Datele menționate sunt confirmate și de către partea ucraineană, care în raportul pentru anul 2021 au indicat că au tranzitat în anul 2021 pentru consumul Republicii Moldova (ambele maluri ale râului Nistru) aproape 3,2 miliarde m³, ceea ce reprezintă un volum cu 6% mai mare față de perioada analogică a anului 2020, https://www.ntseu.net.ua/docs/review605-202201.pdf, pagina 14, și https://e-b.com.ua/nekotorye-itogi-raboty-v-2021-g-ogtsu-2892.</p>	<p>În anul 2021 SA „Moldovagaz” a importat în Republica Moldova (malul drept al Nistrului) gaze naturale în volum de 1 219 mil. m³, respectiv:</p> <p>a) procurate de la SAP „Gazprom” în baza Contractului nr. 1GM-07-11 din 29.12.2006 cu privire la condițiile de furnizare a gazelor naturale în Republica Moldova – 1 169 mil. m³;</p> <p>b) din depozitele de stocare din Ucraina – 50 mil. m³, care au fost procurate în octombrie 2020 de la SAP „Gazprom” și ulterior înmagazinate în depozitele din Ucraina.</p> <p>Totodată, din cauza cererii ridicate de consum SA „Moldovagaz” a procurat gaze naturale de pe piața internă a Republicii Moldova în volum de 37 mil. m³.</p>
<p>Rămâne enigmă cauza majorării consumului de gaze de către Moldova, malul drept, luând în considerație și faptul că în anul 2021 nu a apărut niciun consumator mare nou, care ar mări consumul gazelor în comparație cu perioadele analogice ale anilor precedenți.</p>	<p>În primele 4 luni ale anului 2021, din cauza temperaturilor semnificativ mai reci ale aerului consumul a crescut cu circa 149 mil m³, comparative cu anul 2020, în special conform datelor statistice:</p>
<p>Tot așa de veridic și argumentat este și faptul stabilit oficial de către instituțiile competente că în primele 3 luni ale sezonului rece din 2021-2022 Republica Moldova (malul drept) a consumat următoarele volume lunare de gaze:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - în luna ianuarie $t_{med} (2020) - „+ 1,5 \text{ }^{\circ}\text{C}”$ $t_{med} (2021) - „+ 0,1 \text{ }^{\circ}\text{C}”$ - în luna februarie $t_{med} (2020) - „+ 4,4 \text{ }^{\circ}\text{C}”$ $t_{med} (2021) - „- 0,3 \text{ }^{\circ}\text{C}”$ - în luna martie $t_{med} (2020) - „+ 8,4 \text{ }^{\circ}\text{C}”$ $t_{med} (2021) - „+ 3,8 \text{ }^{\circ}\text{C}”$ - în luna aprilie $t_{med} (2020) - „+ 11,8 \text{ }^{\circ}\text{C}”$ $t_{med} (2021) - „+ 8,5 \text{ }^{\circ}\text{C}”$
<p>Octombrie 2021 = 76.418.100 m³;</p> <p>Noiembrie 2021 = 145. 517.700 m³;</p> <p>Decembrie 2021 = 182.132.400 m³.</p>	<p>În lunile martie-aprilie 2021, din cauza temperaturilor scăzute, prelungirii sezonului de încălzire de către întreprinderile termoenergetice cererea de gaze naturale pentru malul drept al Nistrului a crescut. Volumul consumului de gaze naturale (martie -166,1 mil. m³ și aprilie - 97,0 mil. m³) a depășit cu 22% volumele contractate pentru furnizare de la SAP „Gazprom” (martie - 136,1 mil. m³ și aprilie - 69,0 mil. m³). Deficitul de gaze naturale pentru lunile respective SA „Moldovagaz” l-a suplinit din contul gazelor naturale înmagazinate în depozitele de stocare din Ucraina în luna octombrie 2020 (martie - 30 mil. m³ și aprilie - 20 mil. m³). Totodată, în luna aprilie 2021 SA „Moldovagaz” s-a adresat către SAP „Gazprom” cu solicitarea majorării volumului contractat pentru luna aprilie 2021, la care nu a avut nici un răspuns. Mai mult ca atât, din cauza insuficienței volumelor necesare pentru luna aprilie 2021, în plus celor</p>
<p>Respectiv, volumul mediu de gaze naturale consumat într-o zi va constitui pe fiecare lună:</p> <p>Octombrie 2021 : 76.418.100 m³:31 zile = 2.465.100m³/zi.</p> <p>Noiembrie 2021 = 145.517.700 m³:30 zile = 4.850.590 m³/zi.</p>	

Decembrie 2021 = 182.132.400 m³:31 zile = **5.875.238 m³/zi.**

Aceste date de consum sunt publicate oficial de către Biroul Național de Statistică, la care face referință și site-ul Europa

Liberă [https://moldova.europalibera.org/a/gazul-natural-consumat-%C3%AEn-r-moldova-%C3%AEn-sezonul-rece-\(-perioada-1octombrie-2021-31-martie-2022\)/32019021.html](https://moldova.europalibera.org/a/gazul-natural-consumat-%C3%AEn-r-moldova-%C3%AEn-sezonul-rece-(-perioada-1octombrie-2021-31-martie-2022)/32019021.html), precum și sunt confirmate de către "Moldovagaz".

Cifrele de mai sus sunt date veridice și incontestabile, confirmate de către măsurările stațiilor corespunzătoare ale operatorului sistemului de transport al gazelor naturale "Moldovatrangaz", de rapoartele sale și de rapoartele "Moldovagaz", care este importatorul și furnizorul ulterior al acestor gaze pe teritoriul RM.

extrase (20 mil. m³) din depozitele de stocare din Ucraina, SA „Moldovagaz” a prelevat circa 8 mil. m³ din stocul rețelelor de transport al SRL „Moldovatrangaz”, fapt care a dus la transvazarea gazelor naturale din rețelele operatorului sistemului de transport din Ucraina. Pentru compensarea stocului de gaze naturale prelevat din sistemul de transport al SRL „Moldovatrangaz”, conform Acordului de interconectare SA „Moldovagaz” și SRL „Moldovatrangaz” au convenit cu operatorul sistemului de transport din Ucraina să majoreze limita contului operațional de echilibrare în punctele de interconectare Ucraina și Republica Moldova până la 10 mil. m³, ce a permis funcționarea normală a sistemului de transport național.

În trimestrul IV al anului 2021 volumul livrat de gaze naturale de către SA „Moldovagaz” pe malul drept al Nistrului a constituit:

- *în luna octombrie* – **78 766 758 m³** cu circa 32 % mai mult față de volumul importat în luna respectivă de la SAP „Gazprom” (53,88 mil. m³). Pentru acoperirea cererii de consum suplimentar de 24,89 mil.m³ SA „Moldovagaz” a procurat de la:

a) SA „Energocom” – 6,13 mil. m³ în baza Procesului-verbal nr. 12-53-242-7749 al Ședinței Comisiei pentru situații excepționale din 13.10.2021;

b) SRL „Moldovatrangaz” – 4,99 mil.m³, care la rândul său au fost procurate de la SA „Energocom” în baza Dispoziției CSE nr. 1 din 22.10.2021;

Diferența de volum de circa 13,8 mil m³ a fost preluată fizic: 6,4 mil m³ din stocul conductelor magistrale ale SRL „Moldovatrangaz” și 7,4 mil m³ din rețelele Operatorului sistemului de transport gaze din Ucraina (OGTSU), reflectate pe contul de echilibrare operațională (OBA) și urmau a fi fizic restituite acestuia în perioadele ulterioare.

Pentru a aduce în corespundere bilanțul contabil de vânzare a gazelor naturale cu cel de procurare - 7,4 mil m³ de gaze naturale prelevate din contul de echilibrare operațională au fost facturate de SA „Moldovagaz”, în baza Dispoziției CSE nr. 5 din 19.11.2021 în luna noiembrie 2021 către 4 consumatori noncasnici - SA „Glass Container Company”, SA „Glass Container Prim”, SRL „Moldova Zahar”, SA „Termoelectrica”.

- *în luna noiembrie* – **138 066 676 m³**.

Acum, să ne amintim cu ce s-a început isteria mediatică din toamna anului 2021, menită să provoace spaima întreruperii livrărilor de gaze la populație și care mai apoi a dus la declararea de către Guvern a situației de urgență în aprovizionarea cu gaze a Republicii Moldova și crearea Comisiei pentru Situații Excepționale (CSE), care și-a asumat toate competențele posibile – și cele ale puterii executive, și cele ale puterii legislative (ale Parlamentului).

Deci, încă de la sfârșitul lunii septembrie – începutul lunii octombrie 2021 în mass-media au fost distribuite diverse informații privind micșorarea de către "Gazprom", Rusia, a cantității de gaze naturale pentru Moldova și apariția pericolului iminent de sistare a livrării gazului, care încă mai curgea doar "exclusiv datorită eforturilor președintelui "Moldovagaz" Vadim Ceban și a ministrului Andrei Spânu". Iată doar câteva link-uri de atunci:

<https://www.mold-street.com/?go=news&n=12791>

<https://www.mold-street.com/?go=news&n=12819> și

<https://www.mold-street.com/?go=news&n=12892>.

În baza acestor informații se observă cum Ministerul Infrastructurii pregătește opinia publică privind criza gazelor naturale și reducerea dramatica a **presiunii din rețeaua de transport**, precum și "jonglarea" cu

În luna noiembrie au fost procurate 153,9 mil. m³ de gaze naturale, dintre care: SAP „Gazprom” (147,9 mil. m³) și SA „Energocom” (6,0 mil. m³), care au acoperit consumul de gaze naturale (138,1 mil. m³) și restituirea volumelor prelevate în luna octombrie 2021 din stocul conductelor magistrale ale SRL „Moldovatrangaz” și Operatorului sistemului de transport gaze din Ucraina.

în luna decembrie – 182 111 537 m³.

Fals

În luna octombrie 2021 SAP „Gazprom” a livrat gaze naturale în Republica Moldova în baza Contractului nr. 1GM-07-11 din 29.12.2006 cu privire la condițiile de furnizare a gazelor naturale în Republica Moldova în perioada 2007-2021, extins până la 31 octombrie 2021 - în volum total de 176,7 mil m³ (în limita capacităților anuale rezervate ale sistemului de transport din Ucraina - 5,7 mil m³/zi) sau circa 67% din necesarul pentru consum.

Potrivit contractului dintre SA „Moldovagaz” și SRL „Tiraspoltrangaz”, din capacitatea anuală rezervată de SAP „Gazprom” de 5,7 mil m³/zi - 3,963 mil. m³/zi sunt destinate pentru SRL „Tiraspoltrangaz”, în mare parte pentru Moldavscaia GRES care produce energie electrică pentru partea dreaptă a Nistrului.

În cele din urmă pentru consumatorii SA „Moldovagaz” de pe malul drept al Nistrului îi revenea 53,8 mil m³ (1,737 mil m³/zi).

Prin urmare în luna octombrie 2021 consumatorii au prelevat 78,8 mil. m³, dintre care 53,88 mil. m³ din volumul disponibil al SA „Moldovagaz”, importat de la SAP „Gazprom”.

Acoperirea dezechilibrului negativ de cca 24,92 mil. m³ a avut loc din:

a) 11,12 mil.m³ achiziționate de la SA „Energocom”, inclusiv 5 mil.m³ prin intermediul SRL „Moldovatrangaz”;

b) 6,4 mil m³ preluate din stocul (perna tehnologică) a conductelor magistrale ale SRL „Moldovatrangaz”, inclusiv 1,518 mil.m³ preluate prin PI Tohatin din rețelele SRL „Vestmoldtrangaz”, cu care au fost alimentați temporar consumatorii a 9 raioane din centrul țării;

c) 7,4 mil m³ preluate din contul de echilibrare operațională (OBA), care de facto aparțineau cu drept de proprietate Operatorului sistemului de transport gaze din Ucraina (OGTSU) și urmau a fi fizic restituite acestuia, în perioada ulterioară.

termeni tehnici pentru creare de confuzie, dificultate a situației și importanță personală.

În final, urmare a isterizării publice în prima jumătate a lunii octombrie 2021 privind eventualitatea întreruperii livrărilor de gaze din Rusia, precum și mediatizarea continuă a faptului ”**reducerii cu 35% a volumului necesar țării de gaze naturale**”, la 22 octombrie Parlamentul a instituit stare de urgență și tot în aceeași zi și-a început activitatea Comisia pentru Situații Excepționale (CSE), <https://multimedia.parlament.md/parlamentul-a-declarat-stare-de-urgenta-pe-o-perioada-de-30-de-zile/>.

Chiar în prima ședință, Comisia pentru Situații Excepționale a dispus alocarea către IS ”Energocom” a sumei de ”1,7 mlrd lei din contul modificării soldurilor de mijloace bănești la conturile bugetului de stat” și a împuternicit-o pe ultima să procure gaze naturale din surse alternative cu ulterioara livrare a lor către ”Moldovatrangaz”, care precum că trebuia să echilibreze presiunea în conductele de transport, pe motiv că ”scăzuse” dramatic aceasta în rezultatul sistării livrării gazelor din Rusia.

Ca prin miracol, Comisia a fost pregătită chiar din prima zi a stării de urgență pentru un așa scenariu, că în Anexa 1 a Dispoziției (punctul 3) cu pricina a stabilit și o modalitate nouă de achiziție – cea de tip bursier, indicând chiar și cotațiile, ale cărei burse europene trebuie de condus. Odată cu declararea stării de urgență erau pregătite toate instrumentele pentru alte achiziții de gaze naturale, care, de fapt, aceste instrumente de cumpărare erau noi cu componentă de know-how și nu puteau fi cunoscute de echipa locală.

Datele prezentate clar relevă faptul insuficienței gazelor naturale livrate de SAP „Gazprom” pentru Republica Moldova. *Volumul de gaze destinat spre furnizare malului drept al Nistrului de către SAP „Gazprom” – 53,88 mil. m³ acoperă necesarul de consum pentru consumatorii malului drept al Nistrului în proporție de 68,4 %, sau cu 31,6 % mai puțin față de cererea de gaze naturale.*

În circumstanțele create a apărut riscul situației de urgență. Potrivit art. (2) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, situație excepțională în sectorul gazelor naturale înseamnă situație imprezvizibilă care, la nivel național, poate conduce la dezechilibru între cererea și oferta de gaze naturale, fiind determinată de diminuarea volumelor de gaze naturale importate cu mai mult de 20% față de cererea de gaze naturale.

Totodată, Regulamentul privind situațiile excepționale pe piața gazelor naturale și a Planului de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale, aprobat prin HG nr. 207 din 03.04.2019, prevede că nivelul de urgență (în continuare – *situație de urgență*) se determină în cazul în care a apărut una din următoarele situații: cererea de gaze naturale este excepțional de mare, a avut loc o întrerupere a furnizării gazelor naturale din import sau în alte situații în care a fost afectată livrarea gazelor naturale pe teritoriul Republicii Moldova, iar oferta de gaze naturale este insuficientă pentru a satisface cererea rămasă neacoperită, deși toate măsurile bazate pe mecanisme de piață au fost implementate, fapt care necesită introducerea de măsuri suplimentare, care nu sunt bazate pe mecanisme de piață în scopul de a garanta aprovizionarea cu gaze naturale, în special pentru consumatorii protejați.

Cu privire la deficitul de gaze în țară autoritățile publice centrale au fost informate sistematic de SA „Moldovagaz” de la începutul lunii octombrie 2021.

Până la declararea stării de urgență au fost aplicate o serie de măsuri, menite să prevină situația excepțională pe piața gazelor naturale, inclusiv solicitarea consumatorilor noncasnici mari de a trece la resurse alternative de combustibil.

Acum, ca să înțelegem ce s-a întâmplat cu adevărat în luna octombrie 2021 cu livrările de gaze naturale pentru Moldova, trebuie să începem de la cantitatea medie de gaze consumată în termeni real **zilnic** de malul drept în luna octombrie 2021= **2.465.100m³/zi**. Pentru a constata veridicitatea acestor date, trebuie să vedem informațiile tehnice privind cantitatea de gaze introduse în țară zilnic, pe care transportatorul național "Moldovatrangaz" este obligat să le publice pe site-ul său. Accentuez, că aceste cantități publicate de operatorul sistemului de transport a gazelor naturale sunt cele măsurate de stațiile de măsurare la intrarea lor în Republica Moldova și pot fi doar cele mai adevărate. De asemenea, ele sunt confirmate de datele înregistrate de transportatorul ucrainean al gazelor naturale, care le transmite către "Moldovatrangaz" în punctul de trecere a frontierei.

Astfel, dacă verificăm pe site, <https://moldovatrangaz.md/ro/technical-data/volume>, la 6 octombrie 2021, ziua în care Ministerul Infrastructurii făcea isterie în spațiul mediatic precum că "Gazprom" a redus livrările de gaze cu 35%, atunci vedem că în această zi Moldova a primit prin cele două puncte de intrare (Grebeniki și Alexeevca) **un total de 6,5 mln m³ gaze** (Alexeevca 1,1 mln m³ + Grebeniki 5.4 mln m³). Fapt ce demonstrează lipsa motivelor de isterizare și criză.

Cu alte cuvinte, Republica Moldova primea cantități suficient necesară de gaze în volum de **2,5 mln m³/zi**, iar diferența de 6,5 mln m³ gaze – 2,5 mln m³ = cca 4 mln **m³** revenea Transnistriei, inclusiv și pentru producerea energiei electrice, regiune care niciodată nu plătește costul gazelor primite. Este cert că nu era penurie de gaze naturale pentru consumul optimal al țării, dar toată isteria mediatică reprezenta o fumigenă pentru a crea iluzia unei crize profunde și manipularea opiniei publice. Aceste informații se pot verifica prin accesarea informațiilor operatorilor de transport din Ucraina și RM – "Moldovatrangaz".

Fals.

Consumul mediu zilnic din octombrie 2021 a constituit circa 2,51 mil m³/zi, zilnic variind dintre 1,3-4,1 mil m³/zi. Volumul primit de la SAP „Gazprom” constituia 1,737 mil m³/zi, deficitul fiind acoperit de surse specificate mai sus.

Trebuie de menționat, că prin punctele de interconectare Alexeevca și Grebeniki pe lângă gazele livrate SA „Moldovagaz” de la SAP „Gazprom” în mărime de 5,7 mil m³/zi au fost măsurate și gazele operatorului sistemului de transport gaze din Ucraina, care asigură livrarea gazelor naturale consumatorilor săi din Ucraina din or. Moghiliov prin PI Alexeevca și celor din sectorul transfrontalier dintre Căușeni – Orlovca prin PI Grebeniki (0,2 mil m³/zi).

Totodată prin PI Alexeevca și PI Grebeniki au fost măsurate gaze naturale preluate de consumatorii din Republica Moldova în lipsa volumelor nominalizate de la SAP „Gazprom”, preluate fizic din sistemul de transport ucrainean și reflectate pe conturile de echilibrare operațională ale PI (OBA), volum de circa 7,4 mil m³.

Suplimentar prin PI Tohatin din rețelele SRL „Vestmoldtransgaz” au fost preluate 1,518 mil.m³, cu care au fost alimentați temporar consumatorii a 9 raioane din centrul țării.

Pentru a nu întrerupe livrarea de gaze a fost solicitată de la TSO din Ucraina majorarea temporară a limitelor OBA.

În același timp se menționează, că din lipsa volumelor de gaze de la SAP „Gazprom”, OST din Ucraina menținea în punctele de interconectare predarea gazelor naturale către Republica Moldova în corespundere cu volumele nominalizate de utilizatori de sistem în limitele OBA coordonate, fapt care a adus la prelevarea inevitabilă a gazelor naturale din stocul conductelor magistrale ale SRL „Moldovatrangaz”, ce adus la scăderea semnificativă a presiunii în sistemul de transport până la 14,5 bari.

Tabelul privind presiunile în conductele magistrale din Republica Moldova în luna octombrie 2021 se anexează.

În ceea ce privește consumul gazelor de către MGRES care producea la acel moment în mediu 600 MW/h, **inclusiv pentru livrările comerciale ale curentului către Ucraina**, atunci acesta a primit volumul de gaze naturale pentru generarea energiei electrice destinate atât consumului malului drept cât și cel stâng. Este de notat că tocmai **MGRES a raportat majorarea producției de curent în anul 2021 cu 6%, absolut identic cu procentul creșterii volumului de gaze majorat în anul 2021 pentru consumul ambelor maluri ale Nistrului, transportat și declarat de către transportatorul ucrainean (menționat mai sus)** <https://novostipmr.com/ru/news/22-02-10/po-itogam-2021-goda-proizvodstvo-elektroenergii-na-moldavskoy-gres>.

Iar dacă verificăm cât gaz a primit Moldova nemijlocit pentru data de 22 octombrie 2021, data când a fost declarată stare de urgență în aprovizionarea cu gaze naturale, atunci constatăm că în acea zi au intrat în țară 5,473 mln m³ gaze, pe 23.10.21 – 6,38 mln m³ și pe 24 octombrie – 6,89 mln m³, iar pe 25 octombrie – 6,34 mln m³ gaze naturale, ceea ce demonstrează livrări suficiente de gaz natural pentru RM.

În concluzie, în octombrie 2021 Republica Moldova era aprovizionată cu cantități suficiente de gaze naturale și erau premise semnificative de a achiziționa la prețuri exagerate de pe bursele internaționale. Cantitatea obișnuită pentru consumul intern al malului drept în această lună a fost atinsă – 76,42 mln m³ vs. 80 mln m³ comandată de Moldovagaz de la Gazprom. De asemenea, consumul intern de gaze a început să se reducă. Doar în septembrie 2021 consumul intern al gazelor pentru s-a redus cu 38%.

Astfel, 1,7 miliarde lei au fost scoși din bugetul țării în lipsa unei necesități stringente și pe fondalul unei crize energetice improvizate, care au avut două destinații:

- Asigurarea ”Moldovagaz” și, respectiv, ”Gazprom”, cu lichidități provenite din contribuțiile populației Republicii Moldova;
- Inițierea unor procurări de gaze de către ”Energocon” (absolut neîntemeiate)

Fals.

În luna octombrie 2021 din cauza deficitului de gaze de la SAP „Gazprom”, MGRES partial a trecut la funcționarea pe combustibil alternativ - cărbune.

Prin urmare consumul de gaze naturale din octombrie 2021 al MGRES a constituit circa 69 mil.m³ sau cu 40% mai puțin decât în octombrie 2020.

Fals.

Începând cu 22 octombrie 2021 a fost înregistrată o răcire a aerului cu circa 10 °C, fapt care a dus la creșterea prelevării fizice a gazelor naturale, care în lipsa volumelor de la SAP „Gazprom” s-au preluat din contul OBA, din conducte OST din Ucraina, fapt fixat de sisteme de măsurare gaze.

Fals

Volumele de gaze naturale de facto furnizate consumatorilor în octombrie 2021 în lipsa volumelor necesare de la furnizorul principal au fost acoperite din alte surse, menționate mai sus.

Urmare Dispoziției CSE nr.1/22.10.2021, achizițiilor de gaze naturale pe piața internațională prin revers virtual au fost create premise pentru semnarea la 29 octombrie 2021 a Protocolului de negocieri cu "Gazprom" și Acord adițional nr.19 la contractul de bază dintre "Moldovagaz" și "Gazprom", care au dat un nou impuls in criza energetică a Republicii Moldova.

In pofida criticii vehemente asupra acestor documente și lipsa unor împuterniciri acordate de Guvern pentru semnarea lor, fără a invoca probe pertinente privind comiterea unui abuz prin această semnare, puțini au atras atenția la prevederile punctului 8 al Protocolului, prin care, **în lipsa împuternicirilor s-a obligat pentru întreg Guvernul Republicii Moldova să asigure deciziile de acoperire a cheltuielilor "Moldovagaz" către "Gazprom" în contul achitării gazelor naturale primite în lunile noiembrie și decembrie 2021.**

Acest abuz a permis și garantat "Moldovagaz" că continue să cheltuie toate lichiditățile în alte scopuri (program de investiții, salarii, suplimentate, deplasări, etc.), decât acumularea banilor pentru plata furnizorului rus, deoarece statul va acoperii aceste cheltuieli năstrușnice, precum semnarea acestui Protocol a garantat și "Gazprom"-ului încasările sale în termen, din banii statului Republica Moldova. Iar această debandadă a durat nu numai pentru lunile stabilite în Protocol, dar durează până în prezent.

În continuare, trecem la clauzele Acordului nr.19, semnat de către Vadim Ceban, președintele "Moldovagaz". Întregul text al acordului dat conține formulări extrem de interpretabile, pe care nu prea le înțeleg nu doar oamenii străini domeniului energetic, dar chiar și mulți profesioniști. Chiar și expertul Veaceslav Ioniță a încercat să explice acest acord, dar i s-a reușit foarte superficial, <https://omniapres.md/2022/10/07/breaking-dezvaluiri-despre-capcanele-din-contractul-cu-gazprom/> .

Vom aborda clauzele acestui acord doar sub aspect fundamentat, fără careva interpretări subiective ale lor. Astfel, punctul 1.1.2. stabilește expres obligația "Gazprom" de a livra și obligația "Moldovagaz" de a plăti contractat doar o cantitate concretă de gaze – **1,238 miliarde m3**. Conform tabelului alineat clauzei, cu indicarea cantităților lunare pe parcursul unui an,

Fals

De la 1 ianuarie 2020 transportul în regim de tranzit al gazelor naturale rusești prin teritoriul Ucrainei a început să fie efectuat în conformitate cu codurile rețelelor de transport gaze din Ucraina, transpuse din codurile de rețea ale Uniunii Europene.

Potrivit codurilor de rețea utilizatorii de sistem pentru a avea accesul la serviciile de transport sunt obligați să efectueze rezervarea capacităților

această cantitate se referă la aprovizionarea cu gaze a Republicii Moldova, malul drept. Mai departe, se menționează că pentru "Tiraspoltransgaz"(adică Transnistria) se contactează cantitatea de 2,062 miliarde m³, pe care "Moldovagaz" le va **plăti suplimentar**.

Următoarea clauză a acestui punct al acordului stabilește că cantitatea totală de gaze va fi livrată de către "Gazprom" în condițiile DAP între hotarele Ucrainei și Republicii Moldova. **În continuare, punctul 1.1.3.** al acordului nu face altceva, decât să confirme obligațiunea "Moldovagaz" pentru plata integrală a **întregului volum de 3,3 mlrd m³ gaze** pentru fiecare an de activitate până la finalizarea termenului de valabilitate a contractului, **adică până la finele anului 2026.**

Astfel, urmare a semnării acordului cu conținutul dat al punctului 1.1.2., "Moldovagaz" și-a asumat obligațiunea de plată a întregului volum de 3,3 mlrd m³ gaze naturale, inclusiv plata pentru consumul Transnistriei.

Mai mult ca atât, conform **punctului 4** al acordului, volumul rezervat și garantat de către "Gazprom" pentru "Moldovagaz" **pentru o zi** este maximum 5,7 mln m³, iar în caz de necesitate supra acestui volum **pentru o zi**, "Moldovagaz" trebuie anticipat să solicite **suplimentar** de la "Gazprom" cantitatea necesară, **iar punctul 5.** al acordului, indică clar și tranșant că pentru rezervarea cantităților zilnice sau lunare de gaze naturale, "Moldovagaz" va plăti "Gazprom"-ului separat, **adică suplimentar**, și determină formulele și tarifele pentru așa ceva. Pentru a nu ne îngloda în detaliile tehnice, menționez că **în cazul unei rezervări zilnice a cantității suplimentare** de gaze naturale, "Moldovagaz" **s-a obligat să achite tocmai 46\$ pentru transportarea a 1000 m³ gaze pe teritoriul Ucrainei până la intrarea în Republica Moldova!!!!** Așa ceva nu a fost niciodată în istoria contemporană a țării, așa tarif pentru tranzitul pe Ucraina. Regulatorul din Ucraina a aprobat alte tarife de intrare-ieșire în rețeaua de transport ucraineană mult mai joase, iar condițiile de livrare a gazului natural semnat cu Gazprom este DAP frontiera RM ceea ce presupune ca toate costurile pana la frontiera sunt din contul vânzătorului, **adică Gazprom.**

punctelor de interconectare a sistemelor de transport cu state adiacente în baza licitațiilor capacităților anuale, trimestriale, lunare, zilnice și intra-zilnice.

Organizarea serviciilor de transport al gazelor naturale SAP „Gazprom” prin teritoriul Ucrainei este efectuată prin intermediul NAK „Naftogaz Ucraini” în baza unui contract bilateral.

Astfel, în baza contractului menționat, NAK „Naftogaz Ucraini”, reieșind din calendarul licitațiilor, a rezervat la OGTS Ucraini pentru anii gazieri 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023 și 2023/2024 capacități anuale în valoare totală de 5,7 mil.m³/zi pentru punctele de interconectare Alexeevca și Grebeniki, situate la hotarele dintre Ucraina și Republica Moldova, destinate livrării de gaze naturale către Republica Moldova. Aceste capacități sunt relevante consumului de gaze a Republicii Moldova în perioada de vară și sunt aplicate pentru toate lunile anului.

În cadrul negocierilor din luna octombrie 2021 de extindere a Contractului 1GM-07-11 din 29 decembrie 2006 între SAP „Gazprom” și SA „Moldovagaz” privind condițiile furnizării de gaze naturale a Republicii Moldova, SAP „Gazprom” a impus SA „Moldovagaz” condiția achitării separate a rezervării capacităților punctelor de interconectare Alexeevca și Grebeniki supra celor rezervate la licitația anuală, fără de care nu ar fi posibilă livrarea Republicii Moldova a volumelor de gaze care depășesc valoarea de 5,7 mil.m³/zi. De menționat, că în zile de iarna pentru Republica Moldova sunt necesare capacități de circa 13÷15 mil.m³/zi, în funcție de temperatura mediului exterior.

Prin urmare, potrivit noilor condiții contractuale din Suplimentul nr. 19 la Contractul nr. 1GM-07-11 din 29 decembrie 2006, pe lângă capacitățile rezervate în cadrul licitației anuale în valoare de 5,7 mil. m³ pe zi, SAP „Gazprom” va face rezervări suplimentare pentru capacități lunare și zilnice în funcție de volumele contractuale. În cazul în care sunt necesare rezervări suplimentare de capacitate zilnică peste capacitatea medie zilnică sumară, rezervată la licitațiile anuală și lunară, SA „Moldovagaz” va transmite către SAP „Gazprom” informații despre cantitățile necesare cu cel puțin 7 zile înainte de începerea lunii de livrare. Totodată, SAP „Gazprom” își permite la discreția sa, dreptul de a confirma sau nu capacitățile solicitate. Cheltuielile suplimentare ale SAP „Gazprom”, pentru livrarea gazelor naturale la hotarele dintre Ucraina și Republica

Exemplu de calcul: Luăm o zi arbitrară – 2 decembrie 2021. Prin punctele de intrare Alexeevca și Grebeniki au intrat în total pentru consumul ambelor maluri volumul de 11.670.000 m³ gaze (4.264.591+7.405.409), <https://moldovatrangaz.md/ro/technical-data/volume> . Astfel, pentru volumul de 5.700.000 doar "Moldovagaz" știe ce tarif trebuie să achite către "Gazprom" pentru tranzitarea Ucrainei, iar pentru diferența de volum (11.670.000 – 5.700.000=5.970.000 m³) acordul impune plata tranzitării cu tariful de 46\$ pentru fiecare 1000m³ sau suma de cca 275 mii USD/zi sau extrapolat la nivel de consum de gaze naturale la nivel de an cca 43 mln USD.

Istoria referitoare la asigurarea pieței interne cu gaze naturale ia o nouă amploare în octombrie 2022. Astfel, se lansează o nouă isterie mediatică privind micșorarea cantității de gaze naturale cu 30% pentru Moldova, urmată de elaborarea de către Ministerul Infrastructurii a diferitor planuri de reacționare urgentă, impunerea "Termoelectrica" să treacă la funcționare pe păcură prin achiziționarea unor cantități enorme de acest combustibil, utilizarea împrumutului BERD pe scară largă la procurarea de gaze naturale la prețuri excesive și stocarea lor în România și Ucraina etc. Algoritmul de intervenție fiind similar anului 2021: diminuarea volumelor de gaze primite, procurarea gazelor naturale prin negocieri directe netransparente și secretizate; impunerea procurării de păcură la prețuri exagerate de peste 800 euro/tona vs. 560\$/tona pe piața internațională direcționarea tuturor cantităților livrate de Gazprom către regiunea transnistreană etc.

CONCLUZIE: Problemele din domeniul energetic sunt de proporții și multidimensionale cu implicarea întreprinderilor de stat și cele subordonate Moldovagaz și gestionate de instituțiile guvernamentale.

Este strict necesar desecretizarea tuturor tranzacțiilor aferente achizițiilor de gaze naturale și energie electrică începând cu 2021 și efectuarea unui audit al deciziilor și modului de gestionare a crizei energetice.

Echipa de experți LEX-ECON Consulting A.O.

Moldova, aferente rezervărilor lunare și zilnice, vor fi rambursate de SA „Moldovagaz” în plăți separate calculate după cum urmează.

În perioada de la 1 decembrie 2021 la 31 decembrie 2024:

Preț de rezervare lunară:

a) capacitate zilnică x numărul de zile într-o lună x 38,06 USD/1000 m³ – în cazul rezervării suplimentare a punctelor de intrare și de ieșire din sistemul de transport al gazelor din Ucraina; sau

b) capacitate zilnică x număr de zile într-o lună x 11,42 USD/1000 m³ – în cazul rezervării suplimentare a punctelor de ieșire din sistemul de transport al gazelor din Ucraina.

Preț rezervare zilnică:

c) capacitatea zilnică x 46 USD per mia de metri cubi, în cazul rezervării zilnice suplimentare a punctelor de intrare și de ieșire din sistemul de transport al gazelor din Ucraina; sau

d) capacitatea zilnică x 13,8 USD per mia de metri cubi, în cazul rezervării zilnice suplimentare a punctelor de ieșire din sistemul de transport al gazelor din Ucraina.

De facto, începând cu luna octombrie 2021 până în prezent SA „Moldovagaz” a compensat SAP „Gazprom” doar tariful pentru capacitatea lunară suplimentară rezervată în puncte de ieșire din Ucraina de 11,42 USD/1000 m³, deoarece la intrarea în sistemul de transport al gazelor din Ucraina, SAP „Gazprom” a utilizat pentru SA „Moldovagaz” capacitățile deja rezervate anterior prin NAK „Naftogaz Ucraină” pentru tranzitul gazelor către țările din occident, care nu au fost utilizate, din cauza reducerii volumelor furnizate.

Tabelul privind presiunile la conductele magistrale a R. Moldova în luna octombrie 2021.

Octombrie 2021				
Conducta Magistrală	ACB	CR, OC (SP Chişinău-1)	ATI (OGTSU)*	RI (MTG)
Data	<i>Pmed.</i>	<i>Pmed.</i>	<i>Pmed.</i>	<i>Pmed.</i>
1	33.0	31.8	62.4	49.7
2	31.7	30.8	62.3	49.2
3	30.1	29.4	61.3	48.6
4	29.2	28.3	62.6	47.9
5	28.5	28.0	62.6	47.3
6	28.0	27.4	62.5	46.2
7	26.4	25.5	62.5	42.8
8	25.8	24.1	62.4	38.7
9	30.0	28.1	62.3	36.4
10	29.0	28.1	62.2	34.2
11	28.7	28.0	50.7	32.3
12	27.7	26.6	31.2	30.2
13	24.8	24.0	28.1	28.1
14	22.0	21.1	27.0	25.3
15	20.1	19.8	22.0	22.8
16	21.0	20.1	22.0	20.4
17	19.3	18.5	49.6	18.1
18	17.3	16.8	53.6	15.1
19	16.6	16.9	53.5	15.8
20	16.0	15.7	53.2	16.1
21	15.8	15.3	53.6	14.1
22	15.5	15.3	53.4	13.7
23	15.0	14.7	53.4	16.8
24	15.9	15.6	53.3	23.5
25	16.5	15.9	53.5	21.5

26	16.9	15.2	53.6	17.5
27	15.9	14.5	54.3	13.8
28	17.6	15.6	55.2	14.5
29	18.5	16.5	57.8	14.8
30	20.5	17.3	57.3	15.2
31	22.0	18.9	57.2	18.2